

Komentovaný prehľad zaujímavejších floristických nálezov z východného Slovenska III.

Commented overview of interesting floristic findings from eastern Slovakia III.

MATEJ DUDÁŠ

Katedra botaniky, Ústav biologických a ekologických vied, Prírodovedecká fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Mánesova 23, 040 01 Košice, dudas.mato@gmail.com

Abstract: The article summarizes findings of 34 vascular plants taxa, of which twenty-one are native species, ten alien (of those six naturalised neophytes and four casual neophytes) and three threatened species (*Cephalanthera damasonium*, *Linum flavum*, *Veronica jacquinii*) recorded in the territory of eastern Slovakia. First reports of *Thymus glabrescens* (in both varieties *glabrescens* and *pilosus*) in the Vihorlat Mts as well as *Linum tenuifolium* and *Origanum vulgare* subsp. *prismaticum* in the Slanské vrchy Mts were recorded. Findings of rarely reported alien species *Tradescantia ×andersoniana* and *Verbena bonariensis* var. *conglomerata* were recorded in Košice.

Keywords: alien, local flora, mapping, native species, occurrence, red list species.

Úvod

Tretia časť príspevku nadväzuje na predošlé floristické príspevky autora (Dudáš 2020a, 2021) a prináša ďalšie nové, nepublikované výskytové údaje z celého územia východného Slovenska z rokov 2020–2021. Citované práce týkajúce sa jednotlivých druhov, sú uvedené priamo v komentároch za jednotlivými nálezmi.

Metodika

Metodika príspevku je totožná s predošlými článkami (Dudáš 2020a, 2021). Terénne poznámky a presné GPS súradnice sú uložené v súkromnom archíve autora. Herbárové položky, ak boli vyhotovené, sú uložené v herbári Botanickej záhrady Univerzity P. J. Šafárika (akronym KO), v herbári Masarykovej Univerzity (BRNU) a v herbári Botanického ústavu SAV v Bratislave (SAV). Nomenklatúra taxónov je zjednotená podľa Zoznamu nižších a vyšších rastlín Slovenska (Marhold et al. 2007). Za názvom taxónu je uvedená kategória ohrozenosti podľa Eliáša et al. (2015) a/alebo kategória nepôvodnosti podľa Medveckej et al. (2012). Názvy lokalít sú podľa mapy VKÚ Harmanec v mierke 1:50 000, doplnené o miestne názvy lokalít alebo geografických bodov (za názvom kopca je v zátvorke uvedený aj údaj o jeho nadmorskej výške), za názvom nasleduje stručný opis lokality, informácia o počte jedincov (alebo veľkosti populácie), nadmorská výška, číslo základného poľa a kvadrantu stredoeurópskeho sieťového mapovania (Niklfeld 1971), GPS súradnica v systéme WGS-84, dátum nálezu, skratka autora/autorov nálezu (MD) a akronym herbárovej zbierky (Thiers 2021+) ak bola odobraná herbárová položka alebo skratka „not.“, ktorá odvoláva na súkromný terénny zápisník autora. Názvy svetových strán sú v skrátenej forme (S – sever, V – východ atď. a ich kombinácie).

Výsledky a diskusia

Allium ursinum subsp. *ucrainicum*: Východoslovenská nížina, Cejkov, vrch Tokajík (159 m), javorovo-lipový lesík na Z úpätí kóty, hojne, 125 m, 7596b, 48°28'57.8" s. š., 21°45'54.3" v. d., 1. 5. 2021, MD (KO).

Na severovýchodnom Slovensku rastie roztrúsená na východ od Čergova vo všetkých fyto geografických celkoch karpatskej oblasti (Dostál 1979). Na Východoslovenskej nížine je výskyt sústredný najmä v mestských a dedinských parkoch (Trebišov, Parchovany a iné) a divo rastúce populácie sa vyskytujú veľmi vzácné. Populácia na Tokajíku sa javí ako pôvodná.

Aposeris foetida: Nízke Beskydy, Laborecká vrchovina, Osadné, vrch Kýčerský grúň S od obce, malý bezmenný lesnatý kopec v hlavnom hrebeni, Z svah, roztrúsená, 750-760 m, 6898b, 49°11'2.6" s. š., 22°10'11.7" v. d., 6. 7. 2021, MD (not.). – Bukovské vrchy, býv. obec Ruské, vrch Stryb (1011 m), asi 1,5 km Z od vrcholu, pri červenom turistickom hrebeňovom chodníku na slovensko-poľskej hranici, bučina, roztrúsená, 900 m, 6899d, 49°8'53.4" s. š., 22°15'43.3" v. d., 6. 7. 2021, MD (not.). – Ruské, vrch Sinkowa (995 m), bučina, roztrúsená, 990 m, 6899d, 49°8'19.5" s. š., 22°18'12.0" v. d., 6. 7. 2021, MD (not.).

Doplňok k rozšíreniu z botanikmi málo navštevovaných oblastí, z ktorých neboli doposiaľ uvádzané žiadne údaje (na základe štúdia herbárových položiek zo slovenských a českých herbárových zbierok).

Cephalanthera damasonium (NT): Zemplínske vrchy, Malá Bara, okraj lesnej cesty z Malej Bary smerom na Hatfu, v najvyššom bode lesnej cesty, hrabina, desiatky kvitnúcich rastlín, 196 m, 7596c, 48°25'15.4" s. š., 21°44'43.7" v. d., 30. 5. 2021, MD (not.).

Pravdepodobne prvý údaj zo Zemplínskych vrchov (cf. Mártonfi 2014). Vzácné bola dokumentovaná aj malá populácia *C. longifolia* pri Cejkove, SZ od Bocianieho vrchu v údolí Mlynského potoka, ktorú tvorili 3 kvitnúce rastliny. Táto populácia však od doby jej objavenia už nebola pozorovaná napriek každoročnému prieskumu lokality (Dudáš 2016a).

Cicerbita alpina: Nízke Beskydy, Laborecká vrchovina, Čertižné, hraničný vrch Kameň (857 m), širšie okolie vrcholu, hojne v bučine, 749-857 m, 6696b, 49°23'15.7" s. š., 21°49'15.7" v. d., 5. 7. 2021, MD (KO).

V bučinách severovýchodného Slovenska rastie ojedinele až roztrúsená v Čergove, Pieninách, Busove, Slanských vrchoch, Bukovských vrchoch a vo Vihorlate (Sofron 1976, Dostál 1979, 1981, 1983, 1985, Hadač & Terray 1991). V Ondavskej a Laboreckej vrchovine rastie vzácné najmä vo vrcholových bučinách slovensko-poľského pohraničného hrebeňa, smerom na východ

je výskyt častejší a v Bukovských vrchoch už rastie hojne (Hadač & Terray 1991).

Commelina communis (nat, neo): Košická kotlina, Valaliky, Hlavná ulica, štrbina na okraji chodníka pri päte múrika pred domom č. 167, 3 kvitnúce rastliny, 186 m, 7393d, 48°38'00.6" s. š., 21°17'57.1" v. d., 19. 9. 2021, MD (not.).

Na východnom Slovensku s obľubou pestovaná trvalka, ktorá v intravilánoch obcí a miest splnieva, hlavne pozdĺž chodníkov a v špárach pri múroch (Dudáš 2020b). Celkový prehľad lokalít uvádza Jehlík et al. (1998).

Cymbalaria muralis (nat, neo): Branisko, Lačnov, naturalizované na múriku v strede obce, desiatky rastlín, 790 m, 6991b, 49°04'15.9" s. š., 20°55'26.0" v. d., 13. 6. 2021, MD (KO). – Košická kotlina, Košice, Dargovských hrdinov (Furča), Krosnianska 29, v riečnom štrku pod balkónmi pri zadnom vchode, hojne sa rozrastá, 328 m, 7293d, 48°44'10.8" s. š., 21°17'15.8" v. d., 20. 8. 2021, MD (not.).

Na východnom Slovensku málo pestovaný a lokálne splnievajúci pioniersky druh najmä na múrikoch a ojedinele na štrkovitých miestach. Zoznam jeho zistených lokalít publikovaný vo Flóre Slovenska V/2 (Mártonfi 1997) je potrebné aktualizovať. Na základe revízie herbárových položiek v herbári KO bol zistený jeho splnený výskyt v Košiciach na niekoľkých miestach, hoci tieto údaje neboli použité do Flóry Slovenska pri spracovaní tohto druhu.

Euphorbia lathyris (cas, neo): Košická kotlina, Košice, Sever, Botanická záhrada Univerzity Pavla Jozefa Šafárika, zadná strana vrátnice (oproti klietke s wolémiou), v štrbine pri päte steny, 1 sterilná rastlina, ca 220 m, 7293c, 48°44'7.73" s. š., 21°14'18.267" v. d., 30. 10. 2020, MD (KO).

V areáli Botanickej záhrady sa druh pestoval ako okrasná rastlina (Mártonfiová & Mártonfi 2020). Jeho splnenie nebolo doteraz v areáli záhrady pozorované. Na území mesta Košice bol však jeho splnený výskyt už zaznamenaný v Kavečanoch v Suchej doline pri chatách (herbárová položka, leg. V. Mikoláš, 12. 9. 1999, KO).

Filaginella uliginosa: Slanské vrchy, Slanská Huta, vyjazdené koľaje na lúke nad cintorínom, ca 10 rastlín, 553 m, 7494b, 48°35'24.4" s. š., 21°27'49.4" v. d., 3. 8. 2021, MD (KO).

V Slanských vrchoch veľmi ojedinele sa vyskytujúci druh. Výskyt bol zaznamenaný pri Kapušanoch a Slanci (Hrčka 2005), na rúbanisku medzi Hlinným a Zlatníkom (Dostál 1987) a pri Kecerovských Kostofanoch a Bohdanovciach (Krippelová 1974).

Geranium purpureum (nat, neo): Slanské vrchy, Ruskov, železničná stanica, v koľajiskách, ojedinele, 275 m, 7394b, 48°40'22.4" s. š., 21°25'43.1" v. d.,

14. 5. 2021, MD (SAV). – Slanec, železničná stanica, v koľajiskách, masovo, 275 m, 7394d, 48°38'37.3" s. š., 21°29'19.5" v. d., 14. 5. 2021, MD (KO).

Prvý nález tohto neofytu na Slovensku bol zaznamenaný na železničnej stanici na Záhorí (Zaliberová & Májeková 2014), odkiaľ sa za krátky čas postupne rozšíril popri železničných tratiach po celej Záhorskej nížine a cez Podunajskú nížinu (Eliáš 2011) až na južné Slovensko (Letz et al. 2013, Hrivnák et al. 2019). Pravdepodobne prvý nález na východe Slovenska bol zistený na železničnej stanici v Čiernej nad Tisou (Májeková et al. 2020), ďalšie nálezy postupne pribúdajú (Dudáš 2016b, Dudáš & Gojdičová 2020). Nálezy v Slanských vrchoch predstavujú introdukciu vlakovou dopravou. Kým na železničnej stanici Slanec sa vyskytuje masovo v koľajiskách a na nástupiskách, na stanici v Ruskove bol zistený iba ojedinele.

Holcus mollis subsp. *mollis*: Nízke Beskydy, Laborecká vrchovina, Čertižné, vrch Koprivničná (709 m), vrcholová lúka, hojne pozdĺž turistického chodníka, 709 m, 6697a, 49°22'24.5" s. š., 21°52'24.5" v. d., 5. 7. 2021, MD (not.). – Habura, Vodojem, vrch Veretyčiv (742 m), riedka bučina, okraj turistického chodníka, 740 m, 6697a, 49°21'12.1" s. š., 21°54'4.0" v. d., 5. 7. 2021, MD (not.).

Doplňok k recentne známym lokalitám (Dudáš 2021 a publikácie tam citované). Jeho celkové rozšírenie na severovýchodnom Slovensku nebolo doteraz celkom známe (Hadinec et al. 1978), na základe publikovaných nálezov však možno predpokladať jeho mozaikovitú rozšírenie najmä na lesných a horských lúkach a tiež lesných čistinkách a zarastajúcich rúbaniskách.

Inula helenium (nat, neo): Čergov, Kyjov, S úpätie vrchu Beskydok (730 m) na V okraji obce, vlhký okraj cesty smerujúcej do doliny Kamenického potoka, desiatky rastlín, 657 m, 6791d, 49°12'56.0" s. š., 20°56'31.1" v. d., 8. 8. 2021, MD (KO).

V Čergove bol zaznamenaný výskyt pri osade Baranie a pri obciach Ľutina (Dostál 1976) a Kríže (Dostál 1978). Na severovýchodnom Slovensku tento druh často splnieva (Dudáš & Gojdičová 2020).

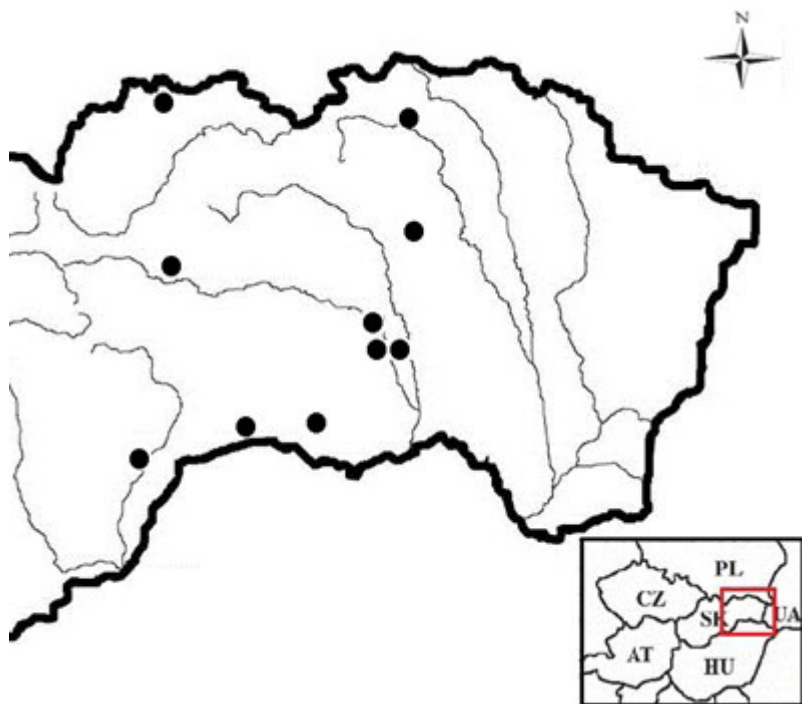
Linum flavum (NT): Slanské vrchy, Nižná Hutka, suchomilná vegetácia na hrebienku S nad cintorínom, starý čerešňový sad, 235-250 m, 7394a, 48°39'36.4" s. š., 21°21'54.9" v. d., 14. 6. 2021, MD (KO).

V Slanských vrchoch rastie ojedinele na suchých stepných svahoch a stráňach, jeho výskyt bol zaznamenaný pri Červenici (Dostál 1974), Bačkove (Mártonfi 2014), Hanušovciach nad Topľou, Svinici a pri Herľanoch (Futák 1982a).

Linum tenuifolium: Slanské vrchy, Nižná Hutka, suchomilná vegetácia na hrebenku S nad cintorínom, starý čerešňový sad, desiatky kvitnúcich rastlín, 235–250 m, 7394a, 48°39'36.4" s. š., 21°21'54.9" v. d., 14. 6. 2021, MD (KO).

Na východnom Slovensku rastie vzácné v Strednom Pohornadí a v Zemplínskych vrchoch, hojnejšie iba v Slovenskom krase (Futák 1982a). Prvý údaj o výskyte v podhorí Slanských vrchov.

Origanum vulgare subsp. *prismaticum*: Slanské vrchy, Kapušany, Kapušanský hradný vrch, opustený kameňolom na J svahu pod hradom, andezit, 401 m, 6993b, 49°3'15.1" s. š., 21°19'20.1" v. d., 22. 9. 2021, MD (KO), obr. 1.

Obr. 1. Rozšírenie *Origanum vulgare* subsp. *prismaticum* na východnom Slovensku (spracované na základe vyššie spomenutých literárnych prameňov a herbárových položiek).

Fig. 1. Distribution of *Origanum vulgare* subsp. *prismaticum* in eastern Slovakia (based on the above-mentioned literature sources and herbarium entries).

Ďalšie revidované herbárové položky (herbáre KO a W): Stredné Pohornádie, Kysak, 2 km Z, chatová osada u Paldzinskeho potoka (V. Mikoláš 23. 9. 1995 KO). – Kysak, 0,5 km SVV, hrebeň, 370 m (V. Mikoláš 25. 10. 2011 KO). – Košická kotlina, Hrhov, Veľký Paklán, V svahy pozdĺž cesty (V. Mikoláš 6. 8. 1985 KO). – Slovenský kras, medzi Gemerskou Hôrkou a kótou Hrad, ca 360-380 m (V. Mikoláš 12. 9. 1984 W). – Turňa nad Bodvou, začiatok turistického chodníka na Turniansky hradný vrch, 200 m (V. Mikoláš 14. 9. 2010 W). – Slovenský raj, Spišské Tomášovce, Z časť kóty 666,6, ca. 660 m (V. Mikoláš 22. 8. 2010 W)

Údaje o výskyte na východnom Slovensku sú ojedinelé, tento poddruh sa nerozlišoval od nominátneho poddruhu (Peniašteková 1993, Dudáš et al. 2020a, Dudáš 2021). Doposiaľ známe údaje o výskyte na východnom Slovensku dokladujú jeho výskyt v prevažnej väčšine na vápencovom substráte. Údaj z Bardejova (Peniašteková 1993) sa viaže pravdepodobne na flyšový substrát, kým v Slanských vrchoch rastie populácia na vulkanickom andezitovom podloží. Prvónález pre flóru Slanských vrchov.

Orobanche alba subsp. *alba* (na *Thymus pannonicus*): Slanské vrchy, Nižná Hutka, poľná cesta na hrebienku S nad cintorínom, 3 kvitnúce jedince, 250 m, 7394a, 48°39'36.4" s. š., 21°21'54.9" v. d., 14. 6. 2021, MD (not.).

V Slanských vrchoch vzácny druh, ktorý bol doposiaľ zaznamenaný iba na Kapušianskom hradnom vrchu (Zázvorka 1997). Aj pri Nižnej Hutke rastie vzáčne.

Pilosella aurantiaca: Nízke Beskydy, Laborecká vrchovina, Čertižné, Z od Čertižnianskeho sedla, lokalita Kopaniny, lúka, 3 jedince, 627 m, 6696b, 49°21'55.0" s. š., 21°47'19.3" v. d., 2. 7. 2020, MD (BRNU). – Vyšná Jablonka, Vysoký grúň (905 m), lesné čistinky a svetliny na V svahu pozdĺž červeno značeného turistického chodníka, roztrúsene, 830 m, 6798d, 49°12'2.4" s. š., 22°8'6.2" v. d., 6. 7. 2021, MD (not.). – Osadné, Černiny (929 m), vrcholová lúčka a priľahlý les, roztrúsene pri červeno značenom turistickom chodníku, 900-929 m, 6899a, 49°9'11.3" s. š., 22°13'29.1" v. d., 6. 7. 2021, MD (not.).

V Nízkyh Beskydách vzáčne sa vyskytujúci druh (Dudáš & Eliáš 2016). Na slovensko-poľskom pohraničnom hrebene v Laboreckej vrchovine rastie ojedinele na lesných svetlinách a lesných lúčkach, najmä popri turistických chodníkoch, smerom na východ k Bukovským vrchom so stúpajúcou nadmorskou výškou počet lokalít narastá.

Pilosella brachiata: Čergov, Majdan, vrcholová lúka ca 500 m SV od vrcholu vrchu Hrašovík (1009 m), suchý okraj modro značeného turistického chodníka, asi 10 kvitnúcich jedincov, 982 m, 6792d, 49°13'07.9" s. š.,

21°06'06.7" v. d., 23. 7. 2020, MD (BRNU). – Zemplínske vrchy, Malá Bara, Stredný vrch (252 m), lemové spoločenstvo na J svahu, okraj poľnej cesty, ojedinele, 152 m, 7596c, 48°24'55.38" s. š., 21°43'32.36" v. d., 20. 5. 2017, MD (KO). – Malá Bara, Brezinka (227 m), svetlá dubina, desiatky kvitnúcich rastlín, 189–191 m, 7596c, 48°25'39.5" s. š., 21°44'32.4" v. d., 5. 6. 2021, MD (BRNU). – Ladmovce, vrch Šomoš (216 m), malý hrebienok V od vrcholu s xerothermnou vegetáciou, okraj poľnej cesty, ojedinele, 205 m, 7596d, 48°25'02.0" s. š., 21°45'46.0" v. d., 30. 5. 2021, MD (KO). – Ondavská vrchovina, Bardejov, ulica Na hradbách, koruna muriva, riedky porast s *Asplenium ruta-muraria* a *Cymbalaria muralis*, 2 malé skupinky, 276 m, 6793b, 49°17'34.0" s. š., 21°16'42.3" v. d., 27. 5. 2021, MD (BRNU). – Slanské vrchy, Trstené pri Hornáde, lokalita Rigovy V od obce, lúka, ojedinele, 48°34'17.8" s. š., 21°22'11.0" v. d., 21. 6. 2021, MD (BRNU).

Taxón hybridného pôvodu (*P. officinarum* × *P. bauhini*), ktorý je najčastejšie sa vyskytujúcim taxónom rodu *Pilosella* na Slovensku (Rotreklová *in lit.*). Rozšírenie na Slovensku však nie je presne známe, publikovaných údajov je málo (Krahulcová & Krahulec 2020). Ojedinele bol zistený jeho výskyt na Branisku a v Slovenskom krase (Dostál & Červenka 1992).

Pilosella cymosa (DD): Slanské vrchy, Nižná Hutka, pahorok Holica (JV od obce), lúka na V svahu, masovo, 220–230 m, 7394c, 48°38'43.7" s. š., 21°22'12.2" v. d., 18. 5. 2020, MD (BRNU). – Slovenský raj, Spišské Tomášovce, lúka 150 m J od okraja obce pri zeleno značenom turistickom chodníku smerom na Tomášovský výhľad, hojne, 550 m, 7088b, 48°57'19.217" s. š., 20°27'56.481" v. d., 3. 6. 2020, MD (KO).

Doplnok k predtým publikovaným nálezom (Dudáš & Šimek 2018, Barina et al. 2020).

Pilosella densiflora: Zemplínske vrchy, Černochoh, suchšie lúky S od obce, okraj poľnej cesty, väčšia skupinka, 262 m, 7596c, 48°26'27.5" s. š., 21°44'27.3" v. d., 5. 6. 2021, MD (BRNU).

Rozšírenie na Slovensku nie je presne známe. Dostál & Červenka (1992) uvádzajú jeho výskyt v teplejších oblastiach po Košickú kotlinu.

Pilosella piloselliflora: Slovenské rudohorie, Vyšná Slaná, okraj poľnej cesty J od obce smerom do sedla pod Radzimom, viac ako 20 kvitnúcich jedincov, ca. 525 m, 7287b, 48°46'58.4" s. š., 20°18'54.5" v. d., 28. 6. 2020, MD (BRNU).

Rozšírenie na Slovensku nie je presne známe. Dostál & Červenka (1992) uvádzajú jeho výskyt vo Veľkej Fatre, Tatrách a Slovenskom raji.

Pilosella piloselloides: Zemplínske vrchy, Černochovej, suchšie lúky S od obce, okraj poľnej cesty, väčšia skupinka, 255 m, 7596c, 48°26'34.9" s. š., 21°44'24.2" v. d., 5. 6. 2021, MD (BRNU).

Rozšírenie na Slovensku nie je presne známe. Dostál & Červenka (1992) uvádzajú jeho výskyt v Košickej kotline a okolo Prešova.

Petasites kablikianus: Nízke Beskydy, Laborecká vrchovina, Medzilaborce, meandre Laborca v SZ časti mesta, štrkové náplavy v koryte, hojne, 324 m, 6797a, 49°16'41.2" s. š., 21°53'47.0" v. d., 2. 6. 2021, MD (not.). – Bukovské vrchy, Ulič, dolina Uličky JV od obce, hojne na štrkových brehoch, 238 m, 70100d, 48°57'01.0" s. š., 22°25'57.4" v. d., 6. 6. 2021, MD (not.). – Nová Sedlica, pod mostíkom cez Packov potok v S časti obce, breh potoka, 2 trsy, 415 m, 69101c, 49°3'3.3" s. š., 22°30'52.9" v. d., 8. 7. 2021, MD (not.).

Doplňok k rozšíreniu na východnom Slovensku (Dudáš et al. 2019, Dudáš 2020a).

Petunia ×atkinsiana (cas, neo): Východoslovenská nížina, Svätušie, Hlavná ulica v centre obce, opustenisko pri ceste č. 79, pri plote, 2 kvitnúce rastliny, 100 m, 7597d, 48°26'04.61" s. š., 21°55'19.02" v. d., 28. 8. 2021, MD (not.). – Zemplínske vrchy, Kašov, Hlavná ulica, pri stĺpe verejného osvetlenia, splanené na okraji živého plota, desiatky kvitnúcich jedincov, 148 m, 7596a, 48°22'22.7" s. š., 21°44'38.8" v. d., júl 2020, MD (not.).

Príležitostne splaňujúci neofyt hybridného pôvodu (Medvecká et al. 2012). Oblíbený a veľmi často pestovaný druh.

Ranunculus sardous: Východoslovenská nížina, Slivník, minerálny prameň S od obce, zaplavená oráčina, ojedinele, 160 m, 7395c, 48°36'19.2" s. š., 21°33'38.5" v. d., 19. 5. 2021, MD (KO). – Kuzmice, okraj podmáčajanej poľnej depresie pri slanom prameni, ojedinele, 146 m, 7495b, 48°34'39.7" s. š., 21°35'17.1" v. d., 4. 6. 2021, MD (not.). – Zemplínske Hradište, vlhký okraj poľa pri kanáli Čaplíny, hojne, 96 m, 7496a, 48°35'36.9" s. š., 21°44'37.7" v. d., 4. 6. 2021, MD (KO). – Novosad, mokrina v poli SZ od obce, pri ceste smerom na Zemplínsky Branč, ojedinele, 109 m, 7496c, 48°32'04.4" s. š., 21°43'51.4" v. d., 4. 6. 2021, MD (zápis 1). – Kucany, mokrina na strnisku po kukuričnom poli medzi Bočným a Brehovským kanálom pri ceste 552, desiatky kvitnúcich rastlín, 96 m, 7497c, 48°31'35.7" s. š., 21°51'11.7" v. d., 11. 6. 2021, MD (not.). – Veľký Kamenec, kukuričné strnisko pri Južnom Radskom kanáli, ojedinele, 99 m, 7697a, 48°22'13.7" s. š., 21°50'20.8" v. d., 17. 7. 2021, MD (KO). – Vihorlat, Humenné, bývalé opustenisko pri čističke odpadových vôd, vlhký okraj poľnej cesty, ojedinele, 143 m, 7097c, 48°55'07.5" s. š., 21°53'23.4" v. d., 25. 5. 2021, MD (not.). – Nízke Beskydy, Kvakovce, Domaša–Dobrá,

podsvahová mokrina pri brehu Domaše, vzácne, 164 m, 6996c, 49°01'00.4" s. š., 21°40'32.0" v. d., 25. 5. 2021, MD (not.).

Zápis 1: Novosad, mokrina v poli SZ od obce, pri ceste smerom na Zemplínsky Branč, 48°32'04.4" s. š., 21°43'51.4" v. d., 109 m, exp. -, sklon 0°, 16 m², 4. 6. 2021, E₁: 70 %, obnažená pôda 30 %, MD.

E₁: *Limosella aquatica* 4, *Myosurus minimus* 2m, *Bolboschoenus* sp. (juv.) 1, *Persicaria maculosa* 1, *Tripleurospermum inodorum* 1, *Callitriche* sp. +, *Filaginella uliginosa* +, *Chenopodium album* agg. +, *Matricaria chamomilla* (syn. *M. recutita*) +, *Polygonum aviculare* +, *Ranunculus sardous* +, *Secale cereale* +, *Thlaspi arvense* +.

Rozšírenie na Slovensku nie je dostatočne známe (Futák 1982b). Na východnom Slovensku rastie na zaplavovaných miestach, na vlhkých poľných depresiách, na okrajoch poľných ciest a na mierne zasolených poliach a pasienkoch. Terénnym prieskumom ako aj štúdiom herbárových položiek v herbároch (BRNM, KO, HUM) možno konštatovať, že tento druh sa vyskytuje roztrúsene na celom území východného Slovenska, kde najčastejšie rastie na vlhkých poľných depresiách. Keďže rastie často vmiešaný v početných populáciách druhov *R. sceleratus* a *R. repens*, ľahko sa medzi nimi „stratí“ a spôsobuje to jeho následné prehliadanie.

Silybum marianum (cas, neo): Slovenský kras, Hrhov, prícestný trávnik na oboch stranách cesty E571 smerom na Turňu nad Bodvou, desiatky listových ružíc, 200-210 m, 7390d, 48°36'1.3" s. š., 20°47'22.6" v. d., 26. 9. 2021, MD (not.).

Príležitostne splnievajúci neofyt (Medvecká et al. 2012). V poslednom období sa stále častejšie pestuje na poliach hlavne v širšom okolí Spišskej Novej Vsi a na východe Slovenska ojedinele splnieva (Dudáš et al. 2020b, Dudáš 2021). Nový nepôvodný druh pre flóru Slovenského krasu (Virók et al. 2016).

Sorghum halepense (nat, neo): Košická kotlina, Košice, Dargovských hrdinov (Furča), Krosnianska 95, v trávniku pod balkónami pri zadnom vchode, 1 trs, 307 m, 7293d, 48°44'13.7" s. š., 21°17'7.3" v. d., 20. 8. 2021, MD (not.). – Východoslovenská nížina, Slovenské Nové Mesto, lokalita Úzke, okraj cesty č. 79 pri čerpacej stanici OMV, prícestný trávnatý pás, 1 mohutný trs, 114 m, 7595d, 48°26'01.9" s. š., 21°39'27.3" v. d., 6. 9. 2020, MD (KO).

Naturalizovaný neofyt (Medvecká et al. 2012). Trs nájdený v Košiciach pod balkónmi pravdepodobne vysadený nebol, keďže rástol voľne v trávniku. Pôvod trsu je nejasný.

Thymus glabrescens var. *glabrescens*: Bukovské vrchy, Topoľa, cintorín, vo svahu nad príjazdovou cestou k drevenej cerkvi Sv. Michala Archanjela,

2 mikropopulácie, 384 m, 69100c, 49°02'42.16" s. š., 22°21'22.36" v. d., 19. 6. 2021, MD (KO). – Vihorlat, Podhorod', opustený kameňolom pod hradom, dno lomu, roztrúsene, 367 m, 7199d, 48°49'20.0" s. š., 22°18'11.0" v. d., 27. 6. 2021, MD (KO).

Z východného Slovenska uvádzaný výskyt nominátnej variety veľmi vzácne iba z dvoch lokalít, z Nízkych Beskýd pri Slovenskej Kajni a z Bukovských vrchov z vrchu Pohár pri bývalej obci Dara. Niekoľko lokalít je známych aj v Zemplínskych vrchoch a z pahorkov okolo Kráľovského Chlmca (Čáp & Šípošová 1993). Prvý údaj o výskyte vo Vihorlate.

Thymus glabrescens var. *pilosus*: Vihorlat, Podhorod', opustený kameňolom pod hradom, dno lomu, roztrúsene, 367 m, 7199d, 48°49'20.0" s. š., 22°18'11.0" v. d., 27. 6. 2021, MD (KO).

Z východného Slovenska je uvádzaný výskyt variety *pilosus* z Východoslovenskej nížiny od Zemplínskej Šíravy, z niekoľkých lokalít v Zemplínskych vrchoch a z jedinej lokality v Nízkych Beskydách z Brekova (Čáp & Šípošová 1993). Prvý údaj o výskyte vo Vihorlate.

Thymus pannonicus var. *pannonicus*: Vihorlat, Podhorod', Malý Osojík (420 m), na poľnej ceste k vysielaču, tesne pod vrcholom, S svah, malá populácia, 424 m, 7199d, 48°48'24.8" s. š., 22°18'27.2" v. d., 27. 6. 2021, MD (KO).

Najbližší známy výskyt druhu *T. pannonicus* vo Vihorlate je koncentrovaný na xerothermných svahoch Vinianskeho hradného vrchu a na skalkách v okolí Senderova (Sklenář et al. 1996). Na východnom Slovensku je výskyt oboch variet *T. pannonicus* známy v širšom okolí Zemplínskych vrchov, severnej časti Slanských vrchov a na vápencoch Stredného Pohornádia (Čáp & Šípošová 1993).

Thymus ×porcii (*T. pannonicus* × *T. pulegioides*): Vihorlat, Beňatina, okraj cesty pred veľkou serpentínou nad lomom smerom do Inoviec, JV svah, roztrúsene, 484 m, 71100c, 48°48'56.4" s. š., 22°20'41.3" v. d., 27. 6. 2021, MD (KO).

Križenec rastie najmä v obvodoch predkarpatskej flóry (Čáp & Šípošová 1993). Údajov z východného Slovenska je málo.

Tradescantia ×andersoniana (cas, neo): Slovenské rudohorie, Čierna hora, Košice-Sever, Botanická záhrada UPJŠ, pri vchode do hlavnej budovy, pri päte budovy, v špáre, 226 m, 7293c, 48°44'8.17" s. š., 21°14'17.58" v. d., 29. 6. 2021, MD (KO).

Príležitostný neofyt hybridného pôvodu, ktorý na Slovensku ojedinele splnieva, pričom doposiaľ bolo zaznamenané jeho splnenie z malého počtu (1-4) lokalít (Medvecká et al. 2012). V areáli Botanickej záhrady UPJŠ je pestovaný

v malom záhone pred budovou, odkiaľ podrástol cez betón až k päte steny, bohato kvitne a ďalej sa rozrastá. V zime 2021 bol záhon zlikvidovaný z dôvodu rekonštrukcie budovy a vstupného schodiska.

Verbena bonariensis var. *conglomerata*: Košická kotlina, Košice, Barca, Južná trieda, bočná ulička pri predajni Ginka, pri obrubníku na okraji cesty, jediná kvitnúca rastlina, 197 m, 7393b, 48°41'5.803" s. š., 21°16'5.767" v. d., 30. 10. 2020, MD (not.).

Druh je pôvodný v Južnej Amerike a po prvýkrát bol jeho splanený výskyt zaznamenaný v Bratislave a Nitre (Májeková et al. 2021). V Košiciach sa doposiaľ pestuje veľmi vzácne ako súčasť výsadiieb pred predajňou Ginka. Jediný zaznamenaný splanený kvitnúci exemplár bol počas jesenných čistiacich prác zlikvidovaný a v nasledujúcom roku už nebolo splanenie pozorované.

Veronica jacquinii (CR): Vihorlat, Podhorod', Paprtný vrch, V svah, lúka, asi 15 kvitnúcich jedincov, 580 m, 7199d, 48°49'5.8" s. š., 22°19'49.1" v. d., 9. 6. 2020, MD (KO, BRNU).

Na území Slovenska rastie vzácne len na východnom Slovensku vo Vihorlate na Krivoštianke, na troch lokalitách v širšom okolí obce Vinné a v Zemplínskych vrchoch medzi Viničkami, Malou Barou a Černochovom (Peniašteková 1997), pri Ladmovciach (Mártonfi 2014) a pri Cejkove na vrchole Vlčej hory, kde však už táto populácia vyhynula (Dudáš ined.).

Xanthium spinosum (nat, neo): Východoslovenská nížina, Strážne, pasienky pri družstve, intenzívne prepásané uhorským stepným dobytkom, masovo, 100 m, 7697a, 48°22'39.8" s. š., 21°51'31.1" v. d., 17. 7. 2021, MD (KO). – Zemplínske vrchy, Ladmovce, vápencové xerotermy nad citorínom, hneď vedľa družstva pri stohoch slamy a na hnojisku, masovo, 120-130 m, 7596d, 48°24'23.7" s. š., 21°46'20.8" v. d., 31. 7. 2021, MD (not.).

Naturalizovaný neofyt pôvodom z Latinskej Ameriky vyskytujúci sa na Slovensku prevažne v teplých oblastiach s intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou, kde osídľuje otvorené a výslnné ruderálne biotopy a aktívne pasienky (Dudáš & Eliáš 2021). Pred pár rokmi nebol pri Strážnom pozorovaný, napriek častému navštevovaniu botanikov v tejto lokalite. Zavlčený bol sem pravdepodobne uhorským stepným dobytkom, ktorý sa predtým pásol na pasienkoch pri obci Zemplín. Zaujímavý je taktiež dokumentovaný výskyt v Ladmovciach, kde bol tento druh zavlčený a hojne rastie na pasienkoch na vápenci.

Záver

Príspevok prináša zoznam nálezov k 34 taxónom, z tohto počtu je 21 autochtónnych druhov, šesť naturalizovaných neofytov (*Commelina communis*, *Cymbalaria muralis*, *Geranium purpureum*, *Inula helenium*, *Sorghum halepense*, *Xanthium spinosum*), štyri príležitostne splaňujúce neofyty (*Euphorbia lathyris*, *Petunia ×atkinsiana*, *Silybum marianum*, *Tradescantia ×andersoni*) a tri druhy uvedené v červenom zozname, *Linum flavum* (kategória NT), *Pilosella cymosa* (DD) a *Veronica jacquini* (CR).

Podakovanie

Za determináciu herbárových položiek rodov *Pilosella* ďakujem Oľge Rotreklovej (Masarykova Univerzita, Brno), *Thymus* Pavlovi Mártonfimu (Botanická záhrada UPJŠ Košice) a *Sorghum* Pavlovi Eliášovi (SPU Nitra).

Literatúra

- Barina, Z., Molnár, Cs., Somogyi, G., Szederjesi, T., Pifkó, D., Rigó, A., Mártonffy, A., Virók, V. & Dudáš, M. 2020. Taxonomical and chorological notes 11 (112–125). Stud. Bot. Hung. 51(1): 67–76.
- Čáp, J. & Šípošová H. 1993. 31. *Thymus* L. (Dúška, materina dúška). In Bertová, L. & Goliašová, K. (eds.), Flóra Slovenska V/1. Veda, Bratislava, p. 335–366.
- Dostál, E. 1974. Poznámky k výskytu *Pulsatilla grandis* Wend. na východnom Slovensku. Biológia (Bratislava) 29/7: 589–592.
- Dostál, E. 1976. Poznámky k výskytu niektorých synantropných druhov na východnom Slovensku. Zborn. Východoslov. Múz. v Košiciach, sér. AB 17: 71–85.
- Dostál, E. 1978. Ďalšie floristické údaje o synantropných druhoch na východnom Slovensku. Zborn. Východoslov. Múz. v Košiciach, sér. AB 19: 41–48.
- Dostál, E. 1979. Fytogeografické poznámky zo severovýchodného Slovenska. Zborn. Východoslov. Múz. v Košiciach, sér. AB 20: 243–261.
- Dostál, E. 1981. Floristické poznámky zo Slanských vrchov I. Zborn. Východoslov. Múz. v Košiciach, sér. AB 22: 41–70.
- Dostál, E. 1983. Doplnky k rozšíreniu *Petasites kablikianus* Tausch ex Brecht. na východnom Slovensku. Zborn. Východoslov. Múz. v Košiciach, sér. AB 23: 293–300.
- Dostál, E. 1985. Floristické materiály z východného Slovenska I. Zborn. Východoslov. Múz. v Košiciach, sér. AB 26: 29–54.
- Dostál, E. 1987. Správa o rozšírení druhu *Erechtites hieraciifolia* (L.) Raf. ex DC. na východnom Slovensku. Zborn. Východoslov. Múz. v Košiciach, sér. AB 28: 179–182.
- Dostál, J. & Červenka, M. 1992. Veľký kľúč na určovanie vyšších rastlín. SPN, Bratislava. 1567 pp.
- Dudáš, M. 2016a. *Cephalanthera longifolia* [report]. In Eliáš, P. jun. (ed.), Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 38/1: 87.
- Dudáš, M. 2016b. *Geranium purpureum*. [report]. In Eliáš, P., jun. (ed.), Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 38/1:87.

- Dudáš, M. 2020a. Komentovaný prehľad zaujímavejších floristických nálezov z východného Slovenska. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 42/1: 41–53.
- Dudáš, M. 2020b. *Commelina communis* [report]. In Eliáš, P. jun. (ed.), Zaujímavejšie floristické nálezy. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 42/1: 93.
- Dudáš, M. 2021. Komentovaný prehľad zaujímavejších floristických nálezov z východného Slovenska II. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 43/1: 75–89.
- Dudáš, M. & Eliáš, P. jun. 2016. Rozšírenie druhu *Pilosella aurantiaca* (Compositae) na Slovensku. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 38/2: 173–187.
- Dudáš, M. & Eliáš, P. jun. 2021. Alien weed *Xanthium spinosum* in Slovakia I: distribution and habitats. J. Cent. Eur. Agric. 22/2: 305–316.
- Dudáš, M. (ed.), Eliáš, P., Eliáš, P. jun., Hrivnák, M., Hrivnák, R., Marcinčinová, M., Mokráň, M., Pliszko, A., Slezák, M. & Veverka, M. 2020a. New floristic records from Central Europe 5 (reports 54–80). Thaiszia – J. Bot. 30 (1): 103–114.
- Dudáš, M. (ed.), Eliáš, P., Eliáš, P. jun., Górecki, A., Hrivnák, M., Hrivnák, R., Malovcová-Staniková, M., Marcinčinová, M. & Pliszko, A. 2020b. New floristic records from Central Europe 6 (reports 81–98). Thaiszia – J. Bot. 30 (2): 209–220.
- Dudáš, M., Fabianová, J., Mártonfióvá, L. & Mártonfi, P. 2019. *Petasites kablikianus* (Asteraceae) in the Slovak Carpathians: distribution, chromosome number and genome size. Bot. Serb. 43/1: 23–30. (+ Appendix)
- Dudáš M. & Gojdičová E. 2020. Flóra okolia Bardejova. Zborník výsledkov 10. Floristického kurzu SBS a ČBS v Bardejove 1. – 7. 7. 2018. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 42, Suppl. 2: 1–128.
- Dudáš, M. & Šimek, R. 2018. Rozšírenie chlpánika vrcholíkateho (*Pilosella cymosa*) na Slovensku. Acta Carp. Occ. 9: 18–26.
- Eliáš, P. ml. 2011. *Geranium purpureum* Vill. – new alien species to the Slovak flora. Thaiszia – J. Bot. 21: 21–28.
- Eliáš, P. jun., Dítě, D., Kliment, J., Hrivnák, R. & Feráková, V. 2015. Red list of ferns and flowering plants of Slovakia, 5th edition (October 2014). Biologia 70: 218–228.
- Futák, J. 1982a. *Linaceae* S. F. Gray. Ľanovité. In Futák, J. & Bertová, L. (eds.), Flóra Slovenska III. Veda, Bratislava, p. 508–533.
- Futák, J. 1982b. *Ranunculus*. In Futák, J. & Bertová, L. (eds.), Flóra Slovenska III. Veda, Bratislava, p. 144–197.
- Hadač, E. & Terray, J. et al. 1991. Kvetena Bukovských vrchov. Príroda. Bratislava.
- Hadinec, J., Lepš, J., Krahulec, F., Rauch, O. 1978. Příspěvek k rozšíření *Holcus mollis* L. na východním Slovensku. Zprávy Českoslov. Bot. Společn. 13: 181–182.
- Hrčka, D. 2005. Rozšírenie rodu *Gnaphalium* L. s. l. (Asteraceae) na Slovensku – II. *G. hoppeanum* Koch, *G. uliginosum* L. a *G. luteoalbum* L. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 27: 91–99.
- Hrivnák, R., Blanár, D., Eliáš, P. ml., Kochjarová, J., Máliš, F., Slezák, M., Hrivnák, M., Kliment, J., Ujházy, K., Ujházyová, M., Valachovič, M. & Hegedúšová, K. 2019. Zaujímavé nálezy ruderálnych, segetálnych a zavlečených cievnatých rastlín z územia stredného Slovenska III. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 41/2: 203–219.
- Jehlík, V. et al. 1998. Cizí expanzivní plevele České republiky a Slovenské republiky. Academia, Praha. 506 pp.
- Krahulcová, A. & Krahulec, F. 2020. Ploidy level and breeding system in some populations of *Pilosella* (Asteraceae) in eastern and southern Slovakia. Thaiszia – J. Bot. 30 (1): 37–58.

- Krippelová, T. 1974. Rozšírenie synantropných rastlín v Košickej kotline. Acta Inst. Bot. Acad. Sci. Slov., ser. A2: 1–340.
- Letz, D. R., Hrivnák, R. & Slezák, M. 2013. Zaujímavé nálezy ruderálnych, segetálnych a zavlečených cievnatých rastlín z územia stredného Slovenska II. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 35/2: 127–139.
- Májeková, J., Letz, D. R., Mered'a, P. ml. 2021. Zaujímavejšie nálezy cievnatých rastlín na území Bratislavy. Časť 1. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 43/1: 21–73.
- Májeková, J., Zalíberová, M., Andrik, J. E., Protopopova, V. V., Shevera, M. V. & Ikhardt, P. 2020. A comparison of the flora of the Chop (Ukraine) and Čierna nad Tisou (Slovakia) border railway stations. Biologia 76: 1969–1989.
- Marhold, K., Mártonfi, P., Mered'a, P. jun. & Mráz, P. (eds.) 2007. Chromosome number survey of the ferns and flowering plants of Slovakia. Veda, Bratislava. 650 pp.
- Mártonfi, P. 1997. 12. *Cymbalaria* Hill. Cymbalok. In Goliašová, K. (ed.), Flóra Slovenska V/2. Veda, Bratislava, p. 120–121.
- Mártonfi, P. (ed.) 2014. Flóra okolia Trebišova. Zborník výsledkov 48. Floristického kurzu SBS a ČBS v Trebišove, 5.–11.7.2009. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 36, Suppl. 1: 1–80.
- Mártonfiová, L. & Mártonfi, P. (eds.) 2020. Catalogue of Plant Collections No. 7. Botanical Garden of Pavol Jozef Šafárik University, Košice, Slovakia. 119 pp.
- Medvecká, J., Kliment, J., Májeková, J., Halada, L., Zalíberová, M., Gojdičová, E., Feráková, V. & Jarolímek, I. 2012. Inventory of the alien flora of Slovakia. Preslia 84: 257–309.
- Niklfeld, H. 1971. Bericht über die Kartierung der Flora Mitteleuropas. Taxon 20: 545–571.
- Peniašteková, M. 1993. 29. *Origanum* L. Pamajorán. In Bertová, L. & Goliašová, K. (eds.), Flóra Slovenska V/1. Veda, Bratislava, p. 330–334.
- Peniašteková, M. 1997. 15. *Veronica* L. Veronika. In Goliašová, K. (ed.), Flóra Slovenska V/2. Veda, Bratislava, p. 137–263.
- Sklenář, P., Tikalová, V., Chvátalová, L., Hrouda, L. & Kovář, P. 1996. Floristicko-geobotanické poznámky z východného Slovenska: Zemplínske vrchy, Vihorlat a Potiská nížina. Zprávy Čes. bot. společ. 31: 37–46.
- Sofron, J. 1976. Príspevek k vegetaci a floře lesní části Čerchovského pohoria. Zborn. Východoslov. Múz. v Košiciach, sér. AB 16: 63–86.
- Thiers, B. 2021+ [continuously updated]. Index Herbariorum: a global directory of public herbaria and associated staff. New York Botanical Garden's Virtual Herbarium.
- Virók, V., Farkas, R., Farkas, T., Šuvada, R. & Vojtkó, A. 2016. Flóra Gemersko-turnianskeho krasu. Enumerácia. Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jószafeő.
- Zalíberová, M. & Májeková, J. 2014. Poznámky k prvému nálezu *Geranium purpureum* Vill. na Slovensku a rozšírenie druhu na železničných stanicach Záhoria (západné Slovensko). Bull. Slov. Bot. Spoločn. 36/2: 223–232.
- Zázvorka, J. 1997. *Orobanchaceae* Vent. Zázrovité. In Goliašová, K. (ed.), Flóra Slovenska V/2. Veda, Bratislava, p. 460–529.

Došlo 9. 11. 2021

Prijaté 5. 4. 2022